

แฟ้มสะสมผลงานนักเรียน

สมประสงค์ เสนารัตน์

October 15, 2009

การวัดประเมินแนวใหม่ มีจุดประสงค์ในการวัดประเมินนักเรียนเพื่อทราบถึงพัฒนาการของนักเรียน และประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนของครู โดยวัดประเมินจากสภาพที่แท้จริงของนักเรียน มีการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการที่หลากหลาย และเก็บรวบรวมข้อมูลจากหลายแหล่งทั้งจากนักเรียน เพื่อนของนักเรียน ครูที่เคยสอน ผู้ปกครอง และจากชุมชน นอกจากนี้ยังเน้นที่กระบวนการทำงานแบบความร่วมมือ (Collaborate) แฟ้มสะสมผลงาน (Portfolio) เป็นเครื่องมือชนิดหนึ่งของครูที่มีประโยชน์ในการวัดประเมินผู้เรียน ที่แสดงถึงความเข้าใจของนักเรียนที่ดีกว่าเกี่ยวกับการเรียนรู้และพัฒนาการของผู้เรียน เป็นเครื่องมือการวัดประเมินที่ทรงพลังมากด้วยประสิทธิภาพ ที่สำคัญก็คือนำมาใช้เป็นการวัดประเมินที่ขึ้นอยู่กับกำลังและความสามารถของผู้เรียน ที่แสดงถึงความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้และสภาพความเป็นจริงของนักเรียน นักเรียน ครู ผู้ปกครอง และผู้บริหารโรงเรียน สามารถที่จะทราบสารสนเทศต่างๆ ที่ผู้เรียนเก็บเอาไว้เพื่อแสดงในโอกาสต่างๆ บทความนี้จะอธิบายเกี่ยวกับประวัติความเป็นมา ความหมาย และประเภทของแฟ้มสะสมผลงานทางการศึกษา แฟ้มสะสมผลงานของนักเรียน วัดดูประสงค์ การบวนการสร้าง บทบาทของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ผลผลิต และการนำเสนอแฟ้มสะสมผลงาน

ความเป็นมาของแฟ้มสะสมผลงาน

เมื่อคุณได้ยินคำว่าแฟ้มสะสมผลงาน คุณนึกถึงอะไร คุณนึกถึงภาพการรวบรวมงานศิลปะ การวัดประเมินที่บรรจุอยู่ในแฟ้ม การเก็บรวบรวมผลงานของนักเรียน หรือว่าบันทึกประจำวัน แฟ้มสะสมผลงานอาจจะหมายถึงทุกอย่างที่กล่าวมา (Hilary Seitz and Carol Bartholomew. 2008: 63) ทั้งนี้เนื่องจากแฟ้มสะสมผลงานมีต้นกำเนิดมาจากวงการศิลปะ (ชวลิต ชูกำแหง . 2550: 152) เมื่อศิลปินสร้างสรรคงานของตัวเองในแต่ละช่วงปี ศิลปินเหล่านั้นก็จะมีการสะสมผลงานของตัวเองเอาไว้ เมื่อมีผลงานมากพอก็คัดเลือกผลงานที่ดีที่สุดจำนวนหนึ่งไปแสดงนิทรรศการ เพื่อให้ผู้อื่นได้เห็นชื่นชมผลงาน เป็นการแสดงความสามารถในการสร้างสรรค์ผลงานของตนเอง ให้ผู้อื่นได้ตีพิมพ์วิจารณ์และศิลปินเหล่านั้นก็จะนำเอาสารสนเทศต่างๆที่ได้ไปใช้ในการปรับปรุงงานในโอกาสต่อไป รวมทั้งถือโอกาสจำหน่ายงานศิลปะเหล่านั้นด้วยเพื่อนำรายได้มาเป็นทุนในการทำงานต่อไป

ในปี ค.ศ. 1988 ประเทศอังกฤษ สหรัฐอเมริกา และออสเตรเลีย ได้มีการใช้ แฟ้มสะสมผลงานในการวัดประเมินผลการเรียนของนักเรียน โดยในรัฐเวอร์มอนต์ (Vermont) ประเทศสหรัฐอเมริกาได้ใช้แฟ้มสะสมผลงานในการวัดประเมินวิชาคณิตศาสตร์อย่างเป็นทางการทั้งรัฐ แทนการใช้แบบทดสอบ และผลการวิจัยก็พบว่าครูมีความคิดเห็นว่าเป็นวิธีการวัดประเมินที่ดีกว่าการใช้แบบทดสอบ ส่วนใน ประเทศอังกฤษก็มีการออกระเบียบให้นักเรียนทุกคนต้องทำแฟ้มสะสมผลงาน แต่ไม่เรียกว่าแฟ้มสะสมผลงานเหมือนประเทศสหรัฐอเมริกา แต่เรียกว่า “Record of Achievement” โดยให้มีองค์ประกอบเหมือนกันทั้งประเทศ (ชวลิต ชู ก้าแพง. 2550: 152)

สำหรับประเทศไทยไม่ได้กำหนดเป็นกฎหมายให้ใช้อย่างเป็นทางการ แต่มีการใช้งานมานานแล้วในการวัดประเมินในการจัดการศึกษาระดับอนุบาล ทั้งนี้เนื่องจากนักเรียนอนุบาลไม่สามารถวัดด้วยแบบทดสอบได้เพราะมีข้อจำกัดทางด้านการอ่านการเขียน ครูโรงเรียนอนุบาลจึงใช้วิธีการสะสมผลงานของนักเรียนตลอดปี การศึกษา และนำมาเป็นสารสนเทศในการประเมินความพร้อมและพัฒนาการของนักเรียนแทนการทดสอบด้วยแบบทดสอบ และในการวัดประเมินแนวใหม่ที่สอดคล้องกับการจัดการศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2545 และปี พ.ศ.2551 ที่จะประกาศใช้ในเร็ว ๆ นี้ ได้สนับสนุนให้มีการวัดประเมินโดยการวัดประเมินสภาพจริง (Authentic Assessment) ซึ่งการวัดประเมินด้วยแฟ้มสะสมผลงานเป็นหนึ่งในเครื่องมือที่ทรงประสิทธิภาพของการวัดประเมินสภาพจริง

ความหมายและประเภทของแฟ้มสะสมผลงานทางการศึกษา

คำว่า “Portfolio” หมายถึง “ภาชนะหรือสถานที่ที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างเป็นระบบ โดยมีจุดประสงค์การใช้ประโยชน์เฉพาะ และมีการตั้งชื่อ แฟ้มสะสมผลงานตามลักษณะการใช้ประโยชน์ เพื่อให้ง่ายต่อการสื่อสาร เช่น แฟ้มสะสมผลงานแสดงผลงานนักเรียน แฟ้มสะสมผลงานแสดงผลงานครู แฟ้มสะสมผลงานแสดงความก้าวหน้า แฟ้มสะสมผลงานแสดงผลงานยอดเยี่ยม ฯลฯ”

แฟ้มสะสมผลงานทางการศึกษาแบ่งประเภทตามประโยชน์ที่ใช้อย่างหลากหลาย ดังนี้

1. จำแนกตามบุคคล (บุรชัย สิริมหาสาร. 2545: 2-5; สุวิทย์ มูลคำ. 2544: 219-220; ชวลิต ชู ก้าแพง. 2550: 157)

1.1 แฟ้มสะสมผลงานส่วนบุคคล (Personal Portfolio)

1.2 แฟ้มสะสมผลงานของโครงการ (Project Portfolio)

1.3 แฟ้มสะสมผลงานทางวิชาการ (Academic Portfolio) หรือแฟ้มสะสมผลงานของนักเรียน (Student Portfolio)

- 1.3.1 แฟ้มสะสมผลงานของนักเรียนเป็นรายบุคคล (Learner's portfolio)
- 1.3.2 แฟ้มสะสมผลงานของชั้นเรียน (Class's portfolio)
- 1.3.3 แฟ้มสะสมผลงานของโรงเรียน (School's portfolio)
- 1.4 แฟ้มสะสมผลงานวิชาชีพ (Professional Portfolio)
- 2. จำแนกตามจุดหมายของการประเมิน (บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์. 2545: 97)
  - 2.1 แฟ้มสะสมผลงานยอดเยี่ยม (Final portfolio or Showing portfolio)
  - 2.2 แฟ้มสะสมผลงานแสดงความเจริญงอกงามและความก้าวหน้าในการเรียนรู้ (Progress portfolio)
- 3. จำแนกตามจุดหมายของการนำไปใช้ (ชวลิต ชูกำแหง. 2550: 158-159)
  - 3.1 แฟ้มสะสมผลงานถาวร (Permanent portfolio)
  - 3.2 แฟ้มสะสมผลงานแสดงความก้าวหน้า (Working in progress portfolio)
  - 3.3 แฟ้มสะสมผลงานปัจจุบัน (Current year portfolio)

แฟ้มสะสมผลงานของนักเรียน

แฟ้มสะสมผลงานเป็นการรวบรวมรายการที่ดีที่นักเรียนอยากจะแสดง เป็นการรวบรวมสิ่งที่นักเรียนสร้างขึ้น เอกสารคู่มือ และการสะท้อนผลงานที่แสดงถึงพัฒนาการที่เหมาะสมของนักเรียน และรวมถึงหลักฐานเกี่ยวกับความเข้าใจและความสามารถ Kruse (2001) กล่าวถึงความเข้าใจเกี่ยวกับแฟ้มสะสมผลงานว่าเป็นระบบการเก็บรวบรวมผลงานระบบหนึ่ง เครื่องมือนี้สนับสนุนให้เด็กแสดงความเข้าใจ ความสามารถและพรสวรรค์ทางอิเล็กทรอนิกส์ การพูด และผลงานที่เป็นรูปธรรม การรวบรวมข้อมูลรูปแบบนี้อาจเป็นข้อมูลช่วยให้คำแนะนำหลักสูตรและช่วยให้นักเรียนรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเองด้วยกระบวนการสะท้อนกลับ Greene-Wilkinson ประธานคณะกรรมการการประชุมแห่งชาติ NASSP เขต 7 และผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ระบุในเวทีสาธารณะเมื่อเร็วนี้ว่า “แฟ้มสะสมผลงาน เปิดโอกาสให้เด็กแต่ละคนเป็นผู้เรียนรู้ที่มีอิสระที่จะก้าวไปตามทางของตนเอง มีการเปรียบเทียบและแบ่งปันข้อมูลในหลายขั้นตอน” นอกจากนี้ การรวบรวมหลักฐานเพื่อนำเสนอผลสำเร็จของผลงานต่อที่ประชุมตามข้อกำหนด ซึ่งอาจจะเป็นที่สนใจของผู้บริหารและผู้ปกครอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบันเป็นเวลาที่ต้องการเห็นความสำเร็จของงาน เมื่อเราเริ่มหาเอกสารหลักฐาน ทำอย่างไรเด็กถึงจะเป็นไปตามข้อกำหนดหรือมาตรฐาน มีการอภิปรายกัน

อย่างกว้างขวางในวงสนทนาของผู้บริหารระดับประเทศ รวมทั้งนโยบายระดับเขต ระดับรัฐ และระดับประเทศ ไม่เพียงแต่เท่านั้นเรื่องนี้ที่ประชุมของเด็กได้มีการอภิปรายถึงข้อกำหนดหรือมาตรฐาน และเด็กมีความเข้าใจในมาตรฐานดังกล่าว แต่ครูผู้สอนถูกกำหนดให้ดำเนินการจัดการเรียนการสอนโดยกระทรวงศึกษาธิการ หรือองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น (Hilary Seitz and Carol Bartholomew. 2008: 63-64) ซึ่งเป็นเรื่องที่ไม่สอดคล้องกันนัก เพิ่มสะสมผลงานสามารถช่วยให้นักเรียนเข้าใจ และเป็นประสบการณ์เกี่ยวกับการศึกษาที่พวกเขาแสดงออกมาอย่างชัดเจน และได้ช่วยให้เด็กเห็นและเชื่อมต่อระหว่างวิชา นอกจากนี้ เพิ่มสะสมผลงานยังเป็นสถานที่เก็บรวบรวมและเก็บรักษางานด้วย และยังช่วยให้ครูและนักเรียนพัฒนาเป้าหมายและแผนการทำงานในระยะยาว (Danielson and Abrutyn 1997 ; Gronlund and Engel 2001; Kleinert et al. 2002)

วัตถุประสงค์ของเพิ่มสะสมผลงานของนักเรียน

เพิ่มสะสมผลงานมีวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่หลากหลาย เมื่อเรานึกถึงกระบวนการของเพิ่มสะสมผลงาน ในเบื้องต้น สิ่งสำคัญสำหรับครูผู้เป็นผู้คิดและกำหนดวัตถุประสงค์ว่าจะมีอะไรเป็นองค์ประกอบและจะรวบรวมข้อมูลอะไรบ้างเก็บไว้ในเพิ่มสะสมผลงานก่อนที่จะให้นักเรียนดำเนินการ ถ้าหากครูมีความตั้งใจที่จะเห็นผลที่ได้แตกต่างไปจากผู้อื่นด้วยการสอนในเนื้อหาเฉพาะเรื่อง ในขั้นต่อมาครูอาจจะเลือกบางสิ่งสำหรับผลสำเร็จของงาน แต่อย่างไรก็ตาม ถ้าครูมีเจตนาให้นักเรียนได้แสดงผลงานที่ประสบผลสำเร็จของนักเรียน หรือให้นักเรียนได้สะท้อนเกี่ยวกับการเรียนรู้ของเขา ผลผลิตขั้นสุดท้ายของนักเรียนอาจจะมีความแตกต่างกัน ครูส่วนใหญ่จะมีหลายวัตถุประสงค์ในใจ เมื่อพวกเขาเริ่มคิดเกี่ยวกับกระบวนการของเพิ่มสะสมผลงาน เพราะเหตุใดพวกเขาต้องใช้ระบบนี้ หลังจากที่ ครูได้ทำความเข้าใจถึงเป้าหมายอย่างชัดเจนแล้ว พวกเขาจะสามารถมองเห็นนักเรียนอย่างชัดเจน และช่วยอำนวยความสะดวกในกระบวนการดำเนินงาน (Hilary Seitz and Carol Bartholomew. 2008: 64)

เพิ่มสะสมผลงานที่รวบรวมผลงานคุณภาพสูงไว้ด้วยเป้าหมายที่ชัดเจน คือ จุดมุ่งหมายของกระบวนการรวบรวมรายการเพื่อช่วยให้ครู ผู้ปกครอง นักเรียน ผู้บริหารโรงเรียน และคนอื่นๆ เข้าใจบริบทและเข้าใจเด็กนักเรียนสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น (Hebert. 2001) นอกจากนี้ครูบางส่วนต่อต้านกระบวนการของเพิ่มสะสมผลงาน เนื่องจากองค์ประกอบด้านเวลา ครูหลายคนเปลี่ยนใจเมื่อครูเห็นคุณค่าของการเรียนรู้ และได้เห็นว่าเพิ่มสะสมผลงานจะนำเสนอหลักฐานที่แท้จริงเกี่ยวกับข้อกำหนดของที่ประชุมหรือมาตรฐานที่ตั้งไว้

อย่างไร เพิ่มสะสมผลงานที่สมบูรณ์และมีองค์ประกอบที่เฉพาะแตกต่างกันไป สามารถใช้เป็นการวัดประเมินก่อนเรียน หรือการวัดประเมินสรุปรวมได้ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับช่วงเวลา และความถี่ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ตลอดจนวัตถุประสงค์ของการประเมินผล การเก็บรวบรวมข้อมูลเหล่านี้สามารถรวมเข้ากับการเรียนการสอนปกติเพื่อบรรเทาปัญหาเรื่องเวลา จุดประสงค์เพื่อให้ครูสามารถวัดประเมินเป็นรายบุคคลเช่นเดียวกับการวัดประเมินทั้งห้องเรียน เกี่ยวกับความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาต่างๆ ที่แตกต่างกันไปในแต่ละรัฐ วิธีการนี้จะช่วยให้เข้าถึงแหล่งข้อมูลและเอกสาร เด็กนักเรียนพบมาตรฐานในช่วงเวลาที่หลากหลายอย่างไร เช่น สิ้นไตรมาสหรือสิ้นปีการศึกษา เพิ่มสะสมผลงานให้โอกาสที่ดีกับเราสำหรับการวัดประเมินที่มีการตอบโต้กัน (Shores 1998) เมื่อนึกถึงเกี่ยวกับเป้าหมาย ครูและนักเรียนเกี่ยวข้องกันเป้าหมายเหล่านี้ตรงจุดใดบ้าง พวกเขามีความพร้อม ความเข้าใจที่ถูกต้องลึกซึ้ง จนกระทั่งปฏิบัติได้ดี เช่นเดียวกับสิ่งที่ดีอยู่แล้วได้อย่างไร (Fox 2009: 4)

การเปลี่ยนแปลงรูปแบบที่ชัดเจนและมีพลัง

"ครูไม่สามารถตอบอย่างมั่นใจว่าความรู้ อะไรที่นักเรียนของเราต้องการสำหรับการเตรียมตัวที่ดีที่สุดสำหรับพวกเขาในอนาคต สิ่งที่เราทำ เรารู้แต่ว่ามันเป็นสิ่งที่พวกเขาจะต้องการเพื่อการมีชีวิตที่ยืนยาวของผู้เรียน ให้ผู้เรียนสามารถปรับให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต ซึ่งจะมีผลกระทบกับชีวิตของพวกเขา" (Fox 2009: 1) ถ้าหากเราเป็นผู้สอนและเราทำเช่นนั้นกับนักเรียน ให้นักเรียนได้รู้จักหน้าที่และมีความรับผิดชอบในการเรียนรู้ และเป็นเพื่อนร่วมเรียนกับเราในชั้นเรียน บทบาทของครูจะเปลี่ยนไปเป็นการเปลี่ยนแปลงที่มีรูปแบบที่ชัดเจนและมีพลัง กระบวนการของเพิ่มสะสมผลงานสามารถสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงรูปแบบที่ชัดเจนและมีพลัง ที่จะช่วยให้นักเรียนช่วยเหลือตัวเองและรับผิดชอบมากขึ้นในสิ่งที่พวกเขาเรียนรู้ เด็กนักเรียนและครูทำงานร่วมกัน เพื่อสนับสนุนผลการปฏิบัติของนักเรียนและเพื่อความเข้าใจถึงความต้องการพัฒนาต่อไปหรือสิ่งที่ต้องปรับปรุง นักเรียนควรศึกษาด้วยตนเองโดยตรงเมื่อพวกเขาได้รับการสนับสนุน และรู้โครงสร้างที่จะจัดทำเพิ่มสะสมผลงาน Fox (2009: 2) กล่าวว่า "ให้โครงสร้างเพิ่มสะสมผลงาน นักเรียน นักเรียนเอาร่างโครงสร้างไปทำต่อ ให้นักเรียนเพิ่มความรับผิดชอบต่อสิ่งที่เขาเรียนรู้ ขณะเดียวกันเด็กนักเรียนก็เอาโครงสร้างดังกล่าวมาให้ครูช่วยแนะนำ ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงมุมมองจากผู้สอนมาเป็นผู้สนับสนุนการเรียนรู้"

กระบวนการสร้างแฟ้มสะสมผลงานของนักเรียน

แฟ้มสะสมผลงานของผู้เรียนจะเป็นแฟ้มสะสมผลงานที่สมบูรณ์มีความหมายมีคุณค่า เมื่อมีการจัดกระทำอย่างเป็นระบบหรือเป็นกระบวนการต่อเนื่องกัน ซึ่งในการทำ แฟ้มสะสมผลงานของผู้เรียนมีกระบวนการ 10 ขั้นตอน คือ (ทิวต์ลี มณีโชติ. ม.ป.ป: ออนไลน์)

1. ขั้นกำหนดจุดประสงค์และประเภทของแฟ้มสะสมผลงาน (Project Purposes) จะเป็นการตอบคำถามว่า ทำไมจึงต้องนำผู้เรียนมาเกี่ยวกับการรวบรวมงานที่เขาสร้างขึ้น แฟ้มสะสมผลงานจะถูกนำไปใช้อย่างไร มีจุดประสงค์ที่แท้จริงอย่างไร การประเมินผลใช้วิธีการใด ซึ่งในการกำหนดจุดประสงค์ของแฟ้มสะสมผลงาน กิจกรรม และประเมินตนเองให้สอดคล้องตลอดระยะเวลาที่กำหนด เป็นการช่วยเสริมสร้างการเรียนรู้ตลอดชีวิต สามารถสะท้อนความสามารถในการคิด และผู้เรียนยังสามารถกำกับดูแล และชื่นชมความก้าวหน้ากับการพัฒนาการของตนเอง

2. ขั้นรวบรวมชิ้นงานและจัดการชิ้นงาน (Collect and Organize) ในขั้นนี้ครูจะต้องวางแผนร่วมกับผู้เรียนว่า จะเก็บรวบรวมชิ้นงานอย่างไร ออกแบบเครื่องมือและวิธีการที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้จัดระบบกับชิ้นงานของเขา ชิ้นงานมี 2 ชนิด คือ งานแกนที่ทุกคนต้องทำ ครูอาจจะต้องมี แนวทางให้ผู้เรียนเลือกงานตามความสนใจ และให้นักเรียนสามารถใช้ความคิดสร้างสรรค์อย่างเต็มที่

3. ขั้นคัดเลือกชิ้นงาน (Select) การรวบรวมชิ้นงาน จะมีจำนวนมากพอที่จะนำมาพิจารณาคัดเลือกชิ้นงานเพื่อลดจำนวนชิ้นงานลง เป็นการตัดสินใจเชิงวิชาการเกี่ยวกับเนื้อหาของชิ้นงานของผู้เรียน จะต้องพิจารณาอย่างรอบคอบ อาจมีหลักในการพิจารณาคัดเลือกชิ้นงาน จะเลือกงานชิ้นใด จะเลือกอย่างไร ใครเป็นผู้เลือก หรือควรเลือกเมื่อใด

4. ขั้นสร้างสรรค์ผลงาน (Interject Personality) ในขั้นนี้เป็นการถ่ายทอดความสามารถในการสร้างสรรค์ผลงานให้ประจักษ์ถึงความสามารถของผู้เรียน ในการตกแต่งและประดิษฐ์แฟ้มสะสมผลงานที่มีความสวยงาม และมีผลงานที่สะท้อนถึงความรู้สึกนึกคิด ที่เก็บรวบรวมไว้อย่างเป็นระเบียบและสวยงาม ซึ่งสิ่งนี้จะแสดงความคิดสร้างสรรค์และบุคลิกภาพของผู้เรียน

5. ขั้นการสะท้อนข้อมูล (Reflect Metacognitively) เป็นการให้ผู้เรียนสะท้อนความรู้สึนึกคิด หรือความคิดเห็นต่อชิ้นงานที่เลือกไว้ในแฟ้มสะสมผลงาน ในกระบวนการสะท้อนข้อมูลจะเกี่ยวข้องกับการทำงาน

ตั้งแต่ขั้นการวางแผน การติดตาม และการประเมินผล วิธีการสะท้อนข้อมูลเกี่ยวกับชิ้นงาน โดยใช้สัญลักษณ์ แสดงไว้ในชิ้นงานแต่ละชิ้น หรือการให้คำวิพากษ์วิจารณ์ รวมทั้งอาจให้คะแนนไว้บนชิ้นงานจะอธิบายถึง คุณค่าของชิ้นงานนั้น ๆ

6. ขั้นการตรวจสอบความสามารถของตนเอง (Inspect to Self Assess) ในขั้นนี้ผู้เรียนสามารถ ตรวจสอบแฟ้มสะสมผลงาน เพื่อประเมินตนเองและชิ้นงานของตนว่า บรรลุเป้าหมายระยะยาว ระยะสั้นมาก น้อยเพียงใด ผู้เรียนได้พบจุดอ่อนอะไรบ้าง และงานใน แฟ้มสะสมผลงานสามารถชี้ความก้าวหน้าในขอบข่าย เนื้อหาที่เป็นสาระในเป้าหมายหรือไม่ เพื่อทำให้เกิดความเชื่อมั่นในแนวทางการทำงานของตน

7. ขั้นการทำงานให้สมบูรณ์และประเมินค่าผลงาน (Perfect and Evaluate) การทำงานให้สมบูรณ์ ยิ่งขึ้น เพื่อให้พร้อมที่จะนำไปสู่การให้ระดับคะแนน ดังนั้น การทำงานสมบูรณ์จะช่วยขัดเกลางาน ทำให้ผลผลิตที่ได้สมบูรณ์ การให้คะแนนจะพิจารณาโดยเกณฑ์การให้คะแนนตามประเด็นการประเมิน (Rubrics) ที่ กำหนดไว้ล่วงหน้า โดยครู และผู้เรียน การประเมินจะเป็นความก้าวหน้าในผลงานของผู้เรียนแต่ละคนมากกว่า การเปรียบเทียบผู้เรียนเป็นกลุ่ม

8. ขั้นการเชื่อมโยงและการปรึกษาหารือ (Connect and Conference) การประชุมสัมมนาเกี่ยวกับ แฟ้มสะสมผลงาน เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียน ครู และผู้ปกครอง ได้มีส่วนร่วมตัดสินใจในการวัดประเมินสภาพ จริงโดยใช้ Portfolio Assessment

9. ขั้นการทำให้ชิ้นงานมีคุณค่าทันสมัย (Inject and Eject to Update) การพิจารณานำชิ้นงานเข้า เก็บหรือดึงชิ้นงานออก เพื่อให้ชิ้นงานและ แฟ้มสะสมผลงานสมบูรณ์และทันสมัยเหมาะแก่การนำไปใช้ ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้เรียนที่จะพิจารณาคุณภาพของชิ้นงานและแฟ้มสะสมผลงาน

10. ขั้นยอมรับคุณค่าที่สมบูรณ์และนำเสนอผลงานด้านความภูมิใจ (Respect Accomplishments and Show with Pride)

ทั้ง 10 ขั้นตอน เป็นกระบวนการของ แฟ้มสะสมผลงานที่สมบูรณ์ แต่ การสร้างแฟ้มสะสมผลงานของ นักเรียนสามารถปรับลดขั้นตอนต่างๆ ได้ตามความเหมาะสมอาจจะเหลือเพียง 3 ขั้นตอน คือ ขั้นรวบรวม ชิ้นงาน (Collect) ขั้นเลือกชิ้นงาน (Select) และ ขั้นสะท้อนข้อมูลย้อนกลับ (Reflect) ก็ได้ หรือจะทำได้ 6

ขั้นตอน คือ ขั้นตอนกำหนดโครงการจุดประสงค์ (Project) ขั้นรวบรวมชิ้นงาน (Collect) ขั้นเลือกชิ้นงาน (Select) ขั้นสะท้อนข้อมูลย้อนกลับ (Reflect) ขั้นทำให้สมบูรณ์ (Perfect) และขั้นการเชื่อมโยงสัมพันธ์ (Connect) ก็ได้

เมื่อวางแผนสร้างแฟ้มสะสมผลงาน สิ่งสำคัญคือต้องพิจารณาว่าจะให้ใครดูแฟ้มสะสมผลงาน ซึ่งนักเรียนควรเป็นผู้กำหนดในเรื่องนี้ ส่วนครูควรเล่นบทบาทสำคัญที่คอยช่วยชี้แนะทางให้นักเรียนก้าวผ่านการเรียนรู้ของพวกเขา เนื่องจาก กระบวนการของแฟ้มสะสมผลงานเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงผลงาน ผู้ปกครองเป็นองค์ประกอบอื่นที่จะต้องพิจารณาในฐานะเป็นผู้ชมคนหนึ่ง และนักเรียน ครู และผู้ปกครองมีความสัมพันธ์กันเป็นอย่างดีตลอดทั้งกระบวนการ

เพื่อความเข้าใจกระบวนการของแฟ้มสะสมผลงาน สิ่งหนึ่งต้องเข้าใจ คือ องค์ประกอบหลักและภาระหน้าที่ที่แตกต่างกันขององค์ประกอบต่างๆ ทำอย่างไรนักเรียนจะเข้าใจองค์ประกอบหลักด้วยตัวอย่าง งาน การสะท้อนผลงาน การสังเกต และการวัดประเมินเป็นหัวใจสำคัญที่จะทำให้เห็นความสัมพันธ์ของการเรียนรู้กับการประเมินผล ครูยังจำเป็นต้องระบุผู้สนับสนุนการจัดเก็บรวบรวมข้อมูล การเลือกชิ้นงาน และการสะท้อนกลับแต่ละชิ้นงาน มี แนวโน้มเป็นอย่างมากที่ครู เพื่อนร่วมงาน ผู้ปกครอง และนักเรียนจะทำงานกันเป็นทีม (Hilary Seitz and Carol Bartholomew. 2008: 64-65)

บทบาทของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

บุคคลสำคัญสามฝ่ายที่จะมีบทบาทช่วยให้การพัฒนาแฟ้มสะสมผลงานประสบผลสำเร็จ คือตัวของนักเรียนเอง ครู และผู้ปกครอง ซึ่งบทบาทของบุคคลทั้งสามฝ่ายมีองค์ประกอบที่หลากหลายและมี ความสัมพันธ์กันและกัน และแต่ องค์ประกอบต่างก็มีความสำคัญต่อการวัดประเมินผลงาน แต่ละ องค์ประกอบมีตัวชี้วัดระดับของความสำเร็จจากการเตรียมการ สิ่งที่คาดหวัง เวลา พันธะสัญญา องค์กร ฯลฯ บทบาทเหล่านี้ทับซ้อนและสนับสนุนซึ่งกันและกัน แต่ละ อย่างมีความชัดเจนและมีความจำเป็น ดังตาราง 1 (Hilary Seitz and Carol Bartholomew. 2008: 65)

ตาราง 1 ความสัมพันธ์ของบทบาทของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการเพิ่มสะสมผลงาน

บทบาท	ผู้แสดงบทบาท		
	นักเรียน	ครู	ผู้ปกครอง
ในขั้นเตรียมการ	<ul style="list-style-type: none"> ● รับผิดชอบต่อการเรียนรู้ ● รับทราบเป้าหมาย ● เรียนรู้ขั้นตอนการทำงาน 	<ul style="list-style-type: none"> ● ทำความเข้าใจและมีความชัดเจนในจุดประสงค์และมุมมองต่องาน ● เตรียมเป้าหมายของครูและนักเรียน ● สื่อสารขั้นตอนการทำงาน 	<ul style="list-style-type: none"> ● เรียนรู้เกี่ยวกับความรู้ความสามารถของนักเรียน ● เข้าใจกระบวนการของเพิ่มสะสมผลงาน
ในขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล	<ul style="list-style-type: none"> ● เข้าร่วมตามข้อตกลงในการเรียนรู้ ● คัดเลือกตัวอย่างงาน ● สะท้อนผลการเรียนรู้ ● บูรณาการผลงาน (ตัวอย่างงาน สะท้อนผลงานศิลปะ ฯลฯ) ● จัดโครงสร้างของผลงาน 	<ul style="list-style-type: none"> ● อำนวยความสะดวกสร้างโอกาสให้กับผู้เรียน ● คัดเลือกตัวอย่างงาน ● คัดเลือกผลงานอื่นๆ เช่นงานศิลปะ โครงการ ● สนับสนุนการสะท้อนผลงานของนักเรียน ● สะท้อนเกี่ยวกับความสามารถของนักเรียนจุดเด่น ● สังเกต ● ประเมิน 	<ul style="list-style-type: none"> ● สังเกต (ที่บ้าน หรือที่โรงเรียน) ● ช่วยเหลือในการคัดเลือกงาน ● สนับสนุนการสะท้อนผลงานของนักเรียน

ตาราง 1 ความสัมพันธ์ของบทบาทของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการเพิ่มสะสมผลงาน (ต่อ)

บทบาท	ผู้แสดงบทบาท		
	นักเรียน	ครู	ผู้ปกครอง
ในขั้นตอนการนำเสนองาน (นักเรียนนำเสนอต่อที่ประชุม)	<ul style="list-style-type: none"> จัดเตรียมผลงานขั้นสุดท้าย นำเสนองาน แสดงเพิ่มสะสมผลงาน สะท้อนผลการเรียนรู้ 	<ul style="list-style-type: none"> ช่วยจัดเตรียมผลงานขั้นสุดท้าย แนะนำและสนับสนุนทักษะการนำเสนอ อำนวยความสะดวกและฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับการนำเสนอ รวบรวมและจัดเตรียมประสบการณ์ 	<ul style="list-style-type: none"> แนะนำและสนับสนุนทักษะการนำเสนอ เข้าร่วมการนำเสนอ ฟัง ถามคำถาม สำรวจผลงาน

การเตรียมการ

ครูจะต้องสามารถติดต่อสื่อสารกับนักเรียนเกี่ยวกับการเรียนรู้ และวิธีวัดประเมินการเรียนรู้ให้มีวิสัยทัศน์ชัดเจนตรงกัน (Wolk, 1997) ครูควรเข้าใจความคาดหวังของหลักสูตร และ มาตรฐานที่เหมาะสมกับนักเรียน ตลอดจนวิธีการที่จะตอบสนองความต้องการของพัฒนาการ หากเป็นดังนี้ เพิ่มสะสมผลงานมีความเหมาะสมที่จะแสดงหลักฐานความก้าวหน้า เป็นการวัดพัฒนาการกับมาตรฐาน และการเรียนรู้ของนักเรียนทั้งหมด "มีความสัมพันธ์โดยตรงกับความสามารถในการประเมินของนักเรียนที่มอบหมายให้โรงเรียนรับผิดชอบ แต่ก็ยังเป็นที่ยอมรับกันเป็นการภายในของพวกเขาเองระหว่างของครูและนักเรียนว่าเป็นความรับผิดชอบร่วมกัน เพราะว่าเด็กสามารถเห็นว่าพวกเขาไปถึงเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของตัวเองได้อย่างไร" (Hilary Seitz and Carol Bartholomew, 2008: 65) การมีความรับผิดชอบจะช่วยให้ดูน่าเชื่อถือ นักเรียนที่มาเรียนอยู่กับเรามีรูปแบบการเรียนรู้ที่หลากหลายแตกต่างกันไปหลายๆ รูปแบบ ที่เป็นวิธีใหม่ๆ วิธีที่ไม่แสดงความสำเร็จอย่างชัดเจนด้วยการทดสอบข้อเขียน เพิ่มสะสมผลงานมีความเหมาะสมที่จะให้นักเรียนได้แบ่งปันพัฒนาการและการเรียนรู้ในทางที่แสดงความเป็นลักษณะเฉพาะตัว (Helm et.al, 1998)

แฟ้มสะสมผลงานไม่ได้แสดงผลสัมฤทธิ์ที่ผลผลิตเพียงอย่างเดียว แต่ยังให้ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และคนอื่นๆ เห็นกระบวนการการพัฒนา และกระบวนการของแฟ้มสะสมผลงานจะเสริมสร้างพลังอำนาจให้กับเด็กนักเรียน ที่จะแสดงความรับผิดชอบในการเรียนรู้และมีการตรวจสอบตามความเป็นจริง ตามบันทึกการวัดประเมิน (Stefanakis 2002; Shores. 1998)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เมื่อนึกถึงแฟ้มสะสมผลงาน บ่อยครั้งที่ได้ยินคำแนะนำเกี่ยวกับ “การรวบรวม การคัดเลือก การสะท้อน” ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในกระบวนการของการสร้างแฟ้มสะสมผลงาน แผนกต่างๆ ของหน่วยงานรัฐ เว็บไซต์ด้านการศึกษา โรงเรียน ครู และนักเรียน ต่างก็ใช้องค์ประกอบทั้งสามอย่างเหมือนกัน

การเก็บรวบรวมรายการต่างๆ เช่น เอกสารคู่มือ ภาพถ่าย และโครงการที่มีการเก็บรวบรวมในช่วงเวลาต่างๆ ไม่ใช่ทุกรายการจะรวมอยู่ในแฟ้มสะสมผลงาน ซึ่งแต่ละชิ้นเป็นการบ่งบอกถึงการเติบโต การเรียนรู้ และความเข้าใจในข้อกำหนดขององค์ประกอบสำคัญ ในการพิจารณาเลือกชิ้นงานเข้าไปในแฟ้มสะสมผลงาน จะต้องรอบรู้เกี่ยวกับชิ้นงานแต่ละชิ้นเป็นอย่างดี

การคัดเลือก สิ่งแรกในกระบวนการคัดเลือก นักเรียนและครูจะต้องย้อนกลับไปทบทวนวัตถุประสงค์เริ่มแรกของการสร้างแฟ้มสะสมผลงาน “ทำไมนักเรียนถึงได้มีแฟ้มสะสมผลงาน และนักเรียนทำอะไร นักเรียนต้องการมันเพื่อเตรียมการเพื่อทำอะไร” ครู นักเรียน และผู้ปกครองอาจมีความคิดเฉพาะเจาะจงในสิ่งที่พวกเขาต้องการในแฟ้มสะสมผลงาน และมีความคิดเฉพาะเจาะจงในสิ่งที่พวกเขาต้องการให้แฟ้มสะสมผลงานแสดง ครูมีความรู้เกี่ยวกับข้อกำหนดต่างๆ และสิ่งที่นักเรียนทำขึ้นมาเป็นหลักฐานแสดงในที่ประชุม นอกเหนือจากความเข้าใจในเชิงลึกเกี่ยวกับความก้าวหน้าของความรู้แล้ว ครูจะมีความเข้าใจอย่างมากเกี่ยวกับการเจริญเติบโตของนักเรียน และอาจวางแผนการวัดประเมินที่เฉพาะเจาะจง หรือทำแผนภูมิแสดงประสบการณ์ ความก้าวหน้าของนักเรียนแต่ละบุคคล

ตัวอย่าง

ตอนต้นปีครูอาจถามนักเรียนอนุบาลของเขา เกี่ยวกับภาพที่นักเรียนมองตัวเอง เขาอาจทำเช่นนี้หลายครั้งตลอดทั้งปี นักเรียนบางคนอาจมีชิ้นเอกสารเพิ่มเติมที่เน้นความสามารถเฉพาะตัวหรือความสามารถ

พิเศษ เช่น นักเรียนที่เป็นศิลปินอาจมีงานศิลปะหลายชิ้น นักเรียนควรได้รับการสนับสนุนและมีความหวังที่จะเลือกรายการที่พวกเขาารู้สึกว่ามีความสำคัญสำหรับเพิ่มสะสมผลงานของพวกเขา ซึ่งจะช่วยให้ ความรู้สึกของการเป็นเจ้าของกับนักเรียน และยังช่วยให้นักเรียนเห็นและเข้าใจสิ่งที่พวกเขาเรียนรู้ กระบวนการที่ทำซ้ำๆ จะช่วยชี้แนะให้นักเรียนคิดเกี่ยวกับจุดแข็งของตัวเองเนื้อหาที่เขารอบรู้หรือมีความฉลาด และสิ่งที่พวกเขาอาจทำต่อไป นักเรียนควรได้รับการสนับสนุนให้คิดเกี่ยวกับสาเหตุที่พวกเขาถูกเลือกให้ทำเฉพาะชิ้นนั้นๆ คำถาม เช่น "อะไรคือสิ่งที่คุณต้องการเก็บและแบ่งปันกับครอบครัวของคุณ นักเรียนบางคนต้องการคำชี้แนะในกระบวนการเลือกที่มากกว่าคนอื่น ๆ เพิ่มสะสมผลงานสามารถเพิ่มขึ้นงานได้ตามต้องการ และกระบวนการเลือกนี้มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องตลอดทั้งปี (Hilary Seitz and Carol Bartholomew. 2008: 66)

การสะท้อนกลับ ในกระบวนการสะท้อนกลับเป็นเวลาของการเยี่ยมชมและวิจารณ์งานที่ทำเสร็จสิ้นแล้ว คิดเกี่ยวกับจุดแข็งและจุดอ่อน และกำหนดเป้าหมายสำหรับ โอกาสในอนาคต ครูอาจใช้กระบวนการสะท้อนกลับเพื่อให้คำแนะนำแก่หลักสูตรและประเมินเป็นรายบุคคล ให้ แต่ละเป็นกลุ่มเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดหลักการ การสะท้อนกลับของนักเรียนอาจจะทำเป็นรายกลุ่มหรือรายบุคคลก็ได้ขึ้นอยู่กับนักเรียน นักเรียนอาจพิจารณาคำถามดังกล่าว เช่น "นักเรียนได้เรียนรู้อะไรจากการทำสิ่งนี้" และ "ถ้าหากนักเรียนสามารถทำเช่นนี้ได้อีกครั้ง อะไรบ้างที่นักเรียนอยากจะเปลี่ยนแปลง" หรือ "ทำไมนักเรียนถึงชอบประสบการณ์แบบนี้" เหล่านี้เป็นคำถามที่สนับสนุนให้นักเรียนมีโอกาสสำหรับสะท้อนกลับตนเอง ซึ่งเป็นการวัดประเมินตนเองของผู้เรียน นักเรียนสามารถที่จะสะท้อนในสิ่งที่เขาเรียนรู้ และรู้สึกมั่นใจในตัวเอง จากกระบวนการนี้ กระบวนการการสะท้อนกลับตนเองส่งเสริมให้นักเรียนคิดเกี่ยวกับความคิดของนักเรียนเอง และช่วยพัฒนาความสามารถในการคิดของนักเรียนตลอดจนรู้ว่าเขาคิดอย่างไร นักเรียนยังได้รับประโยชน์จากหลายๆ วิธี ที่นักเรียนได้เรียนรู้เพิ่มสะสมผลงานเป็นแนวทางสำหรับนักเรียนเห็นความสำเร็จของเขา ที่ย้อนกลับมาให้ความมั่นใจและสนับสนุนนักเรียนที่จำเป็นต้องเสี่ยงกับอนาคต ครูสามารถใช้เพิ่มสะสมผลงานเพื่อเข้าถึงความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นกับนักเรียน และเป็นช่องทางให้นักเรียนไปสู่จุดมุ่งหมายที่ดีในอนาคตได้

ผลผลิต

ผลผลิตอาจแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับครู นักเรียน ความคาดหวังของโรงเรียน และเวลาในการดำเนินการสร้างผลผลิต ผลผลิตควรดำเนินการโดยอิงวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ตั้งแต่ตอนแรก และจาก วิสัยทัศน์ของครูและผู้ปกครอง (Meisels. al et. 2001: 3) ผลผลิตอาจมีความแตกต่างกันไปตั้งแต่เป็นสมุดบันทึกที่ทำขึ้นจากการรวบรวมข้อมูล และเอกสารอื่นๆ ที่ทำเป็นแฟ้มสะสมผลงานอิเล็กทรอนิกส์ หรืออาจจะเป็นเว็บเพจก็ได้ เมื่อถึงเวลาแสดงบอร์ด รวมถึงเอกสารเกี่ยวกับเหตุการณ์ต่างๆ ขึ้นกับความเหมาะสม จากรูปแบบที่หลากหลายแต่ละรูปแบบต่างก็มีประโยชน์ และมีความน่าสนใจ ครูหรือเจ้าหน้าที่โรงเรียนควรตระหนักถึงและซึ้งน้ำหนักก่อนจะเริ่มกระบวนการสร้างและใช้แฟ้มสะสมผลงาน สามารถเปรียบเทียบความเหมาะสมได้ดังตารางที่ 2, 3, 4 และ 5

ตาราง 2 การเปรียบเทียบระหว่างแฟ้มสะสมผลงานแบบดั้งเดิมกับแฟ้มสะสมผลงานอิเล็กทรอนิกส์ ในด้านองค์ประกอบ

ด้านองค์ประกอบ	แฟ้มสะสมผลงานแบบดั้งเดิม	แฟ้มสะสมผลงานอิเล็กทรอนิกส์
สารบัญ	✓	✓
รายการส่วนตัวหรือการประเมินตนเอง	✓	✓
ป้ายแสดงขอบเขตของเนื้อหา	✓	✓
การสะท้อนผล	✓	✓
เป้าหมาย	✓	✓

ตาราง 3 การเปรียบเทียบระหว่างเพิ่มสะสมผลงานแบบดั้งเดิมกับเพิ่มสะสมผลงานอิเล็กทรอนิกส์ ในด้าน
วัสดุการสร้าง

ด้านวัสดุอุปกรณ์ในการสร้าง	เพิ่มสะสมผลงาน แบบดั้งเดิม	เพิ่มสะสมผลงาน อิเล็กทรอนิกส์
ภาชนะหรือสถานที่ใช้เก็บ	✓	-
ป้าย	✓	-
ปกอกพลาสติก	✓	-
กระดาษ(กระดาษสี กระดาษภาพ ฯลฯ)	✓	-
ภาพถ่าย	✓	-
คอมพิวเตอร์กับโปรแกรมที่เหมาะสม	-	✓
แสดงด้วยป้ายอิเล็กทรอนิกส์ (โปรแกรมนำเสนองาน)	-	✓
ภาพดิจิทัลหรือวีดิโอคลิป	-	✓
พรีนเตอร์	-	✓
พื้นที่ในการทำเว็บ	-	✓
เครื่องเขียนและอ่านซีดี หรือ ดีวีดี	-	✓

ตาราง 4 การเปรียบเทียบระหว่างเพิ่มสะสมผลงานแบบดั้งเดิมกับเพิ่มสะสมผลงานอิเล็กทรอนิกส์
ในด้านผลประโยชน์ที่ได้รับ

ด้านผลประโยชน์ที่ได้รับ	เพิ่มสะสมผลงาน แบบดั้งเดิม	เพิ่มสะสมผลงาน อิเล็กทรอนิกส์
สำหรับเดือนความทรงจำ	✓	✓
ง่ายต่อการเพิ่มเนื้อหา	✓	✓
เนื้อหาสามารถปรับเปลี่ยนได้	✓	✓
ง่ายในการแบ่งปันในกลุ่มเล็ก(หนึ่งหรือสอง)	✓	✓
ง่ายในการแบ่งปันในกลุ่มใหญ่(มากกว่าสอง)	-	✓
ง่ายในการเพิ่มองค์ประกอบอื่นๆ	-	✓
มีความคงทนง่ายในการเก็บรักษา	-	✓

ตาราง 5 การเปรียบเทียบระหว่างเพิ่มสะสมผลงานแบบดั้งเดิมกับเพิ่มสะสมผลงานอิเล็กทรอนิกส์
ในด้านความน่าสนใจ

ด้านผลประโยชน์ที่ได้รับ	เพิ่มสะสมผลงานแบบดั้งเดิม	เพิ่มสะสมผลงานอิเล็กทรอนิกส์
ทำสำเนาจากเอกสารสูญหาย	✓	-
แบ่งปันในกลุ่มใหญ่ทำได้ยาก	✓	-
ยากในการเปรียบเทียบข้อมูลกับผลผลิตอื่น	✓	-
ต้องใช้เวลาในการทำ	✓	✓
จะต้องมีเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์	-	✓
จะต้องมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยี	-	✓

การนำเสนอเพิ่มสะสมผลงานของนักเรียน

เมื่อกระบวนการรวบรวมเสร็จสมบูรณ์และผลผลิตมีความสมบูรณ์แล้ว งานนำเสนอของนักเรียนก็จะเริ่มขึ้นการนำเสนองานเป็นการแบ่งปันประสบการณ์เกี่ยวกับเพิ่มสะสมผลงานของนักเรียน โดยคำแนะนำของครูหรือบางทีก็เป็นไปโดยคำแนะนำของผู้ปกครอง จนกระทั่งมีการนำเสนองานที่มีผู้สนใจมาร่วมกันมาฟังมาดู ทั้งผู้ปกครอง ครู เพื่อน ฯลฯ ซึ่งจะต้องมีรายการที่จะนำเสนอ ดังนี้

การนำเสนอควรมีองค์ประกอบดังนี้

- เป็นการนำเสนอภาพรวมของโครงการ (พฤติกรรม ทักษะ ประสบการณ์)
- เป็นการอธิบายด้วยรูปภาพ
- เป็นการนำเสนอตัวอย่างงาน
- เป็นการสรุปว่าเรียนรู้เกี่ยวกับอะไร อยู่ระดับไหนของมาตรฐาน

ในการนำเสนอจำเป็นจะต้องใช้วัสดุ เช่น

- บอร์ด แผ่นป้าย
- เครื่องเย็บกระดาษ เทปกาว ที่ยึด

- กระดาษ (กระดาษสี กระดาษภาพ ฯลฯ)
- หมึกเพื่อพิมพ์ภาพและคำอธิบาย
- คอมพิวเตอร์และอุปกรณ์เสริมอื่นๆ (กรณีใช้แฟ้มสะสมผลงานอิเล็กทรอนิกส์)

ในการนำเสนอจะทำให้มีคนสนใจเข้ามาดูการแสดงผลงานของนักเรียนทำให้มีผลกระทบตามมา เช่น

- ไม่มีความเป็นส่วนตัว
- ในระยะสั้นๆ ข้อมูลอาจจะสูญหายหากมีการรีดถอนบอร์ด
- การนำเสนองานจำเป็นต้องใช้เวลาในการทำ

สรุป

ในการวัดประเมินด้วยแฟ้มสะสมผลงาน ตัวชี้วัดที่สำคัญของความสำเร็จคือ ความ อดทน เป็นกระบวนการที่ต้องใช้เวลา เช่น เวลาในการวางแผน เวลาในการจัดการ และเวลาในการนำไปใช้ และผลลัพธ์ด้านบวกหรือความสำเร็จของนักเรียนอยู่ไกลเกินไป ซึ่งเป็นอุปสรรคอีกรูปแบบหนึ่ง แต่จุดเด่นของแฟ้มสะสมผลงานคือมันส่งเสริมให้เด็กนักเรียนประเมินตนเอง สะท้อนกลับ และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งมันเป็นเรื่องยากที่จะวัดและประเมินผลได้ด้วยแบบทดสอบมาตรฐาน แฟ้มสะสมผลงานมอบพลังอำนาจให้กับนักเรียนที่จะรับผิดชอบในการเรียนรู้ของพวกเขาเองในแนวทางของการวัดประเมินสภาพจริง เป็นหนึ่งทางที่ส่งเสริมและเป็นพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการคิดในระดับสูง พวกเขา ส่งเสริมปฏิสัมพันธ์กับนักเรียนคนอื่นๆ ครู ผู้ปกครอง และชุมชน อะไรคือสิ่งที่ครูประเมินผล และจะประเมินอย่างไร อะไรคือการสอน และสอนอย่างไร มันเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้มั่นใจว่าเป็นการวัดประเมินที่แท้จริง เป็นการวัดการ เรียนรู้ในปัจจุบันจากการปฏิบัติและความสามารถภายในที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร ใน ขั้นตอนการนำเสนอความเข้าใจที่ดีกว่าเกี่ยวกับสัมฤทธิ์ผลของนักเรียน และเป็นการใช้ผลลัพธ์อย่างมีความหมาย โดยภาพรวมกระบวนการของแฟ้มสะสมผลงานสามารถใช้เป็นเครื่องมือที่มีประโยชน์อย่างมาก เพราะผลลัพธ์ของมันมีความคงทนและมีความหมายต่อนักเรียน ผู้ปกครอง ครู และโรงเรียน

บรรณานุกรม

- ชวลิต ชูกำแพง. (2550). การประเมินการเรียนรู้. มหาสารคาม: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ทิวัดต์ มณีโชติ. (ม.ป.ป). การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ด้วยแฟ้มผลงาน. สืบค้นเมื่อวันที่ 28 สิงหาคม 2552. จาก http://ird.rmuti.ac.th/newweb/fmanager/files/5Tiwat.doc_
- บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์. (2545). รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ เรื่อง การวัดประเมินการเรียนรู้. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพฯ: อัดสำเนา.
- บุรชัย ศิริมหาสาร. (2545). แนวคิดทฤษฎีของแฟ้มผลงานครู. กรุงเทพฯ: บั๊คพอยท์ จำกัด.
- สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ. (2544). เรียนรู้สู่ครูมืออาชีพ. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: ดวงกมลสมัย จำกัด.
- Danielson, C., & Abrutyn, L. (1997). An introduction to using portfolios in the classroom. Alexandria, VA: Association for Supervision and Curriculum Development.
- Fox, I. (2009). Learning to learn in the 21st century. http://www.ian.fox.co.nz/documents/Ian_Fox--Learning_to_Learn_in_the_21st_Century--2003.pdf. Accessed 28 August 2009.
- Gronlund, G., & Engel, B. (2001). Focused portfolio: A complete assessment for the young child. St. Paul, MN: Redleaf Press.
- Hebert, E. A. (2001). The power of portfolios: What children can teach us about learning and assessment. San Francisco: Jossey-Bass.
- Helm, J. H., Beneke, S., & Stenheimer, K. (1998). Windows on learning: Documenting young children's work. New York: Teachers College Press.
- Hilary Seitz and Carol Bartholomew. (2008) Powerful Portfolios for Young Children, Early Childhood Educ J 36:63–68
- Kleinert, H., Green, P., & Hurte, M. (2002). Creating and using meaningful alternate assessments. Teaching Exceptional Children, 34(4), 40–47.

Kruse, S. D. (2001). **Creating communities of reform: Continuous improvement planning teams.**

Journal of Educational Administration, 39(4), 359–383.

Martin-Kniep, G. (1998). **Why am I doing this? Purposeful teaching through portfolio assessment.**

Portsmouth, NH: Heinemann.

Meisels, S. J., al et. (2001). **Parental reactions to authentic performance**

assessment. <http://www.ciera.org/library/archive/2001-06/0106prmx.pdf>.

Accessed 28 August 2009.

Shores, E. F. (1998). **The portfolio book: A step-by-step guide for teachers.** Beltsville, MD:

Gryphon House.

Stefanakis, E. (2002). **Multiple intelligences and portfolios.** Portsmouth, NH: Heinemann.

Wolk, R. A. (Ed.). (1997). **Quality counts: A report on the condition of public education in the 50**

states. Education Week, 16 (Suppl).